

ZAKON O OSNOVAMA DEVIZNOG SUSTAVA, DEVIZNOG POSLOVANJA I PROMETU ZLATA¹

GLAVA I. OSNOVNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju:

1. platni promet između osoba u Republici Hrvatskoj s pravnim i fizičkim osobama u inozemstvu, te stjecanje deviza i raspolaganje s njima u zemlji i inozemstvu (u daljnjem tekstu: devizno poslovanje);
2. osnove deviznog tržišta u Republici Hrvatskoj i tečaj domaće valute;
3. mjenjački poslovi kao poseban oblik deviznog poslovanja;
4. položaj i ovlaštenja banaka u deviznom poslovanju;
5. unošenje i iznošenje deviza iz Republike Hrvatske;
6. promet zlatom, te
7. ostala pitanja važna za uređenje deviznog sustava u Republici Hrvatskoj.

Članak 2.

Devize u smislu ovog Zakona jesu potraživanja u inozemstvu koja glase na stranu valutu i sve vrste efektivnog stranog novca, osim kovanog zlatnog novca.

Članak 3.

Domaće osobe stječu devize u zemlji i inozemstvu i s njima raspolažu sukladno ovom Zakonu. Strane osobe stječu devize i njima raspolažu u Republici Hrvatskoj sukladno ovom Zakonu.

Članak 4.

Domaćom osobom u smislu ovog Zakona smatra se pravna osoba sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i fizička osoba s prebivalištem u Republici Hrvatskoj.

Stranom osobom u smislu ovog Zakona smatra se pravna osoba sa sjedištem u inozemstvu i fizička osoba s prebivalištem u inozemstvu.

Na obrtnike kao i druge fizičke osobe koje samostalnim radom obavljaju djelatnost, te na trgovce-pojedince, u obavljanju njihove djelatnosti primjenjuju se odredbe ovog Zakona koje se odnose na pravne osobe.

Članak 5.

Ovlaštenom bankom u smislu ovog Zakona smatra se banka čija dozvola za rad uključuje obavljanje poslova platnog prometa i kreditnih poslova s inozemstvom (banka ovlaštena za

¹ Zakon je objavljen u "Narodnim novinama", br. 91A od 11. listopada 1993., br. 36 od 17. ožujka 1998. i br. 32 od 10. travnja 2001. godine.

poslove s inozemstvom) i banka čija dozvola za rad uključuje poslove sa stranim sredstvima plaćanja u zemlji (banka ovlaštena za poslove sa stranim sredstvima plaćanja u zemlji).

Članak 6.

Devizno poslovanje u Republici Hrvatskoj, kao i devizno poslovanje domaćih pravnih osoba u inozemstvu podliježe deviznoj kontroli u skladu sa zakonom.

Članak 7.

Transfer kapitala u inozemstvo obavlja se uz uvjete propisane zakonom.

Članak 8.

Hrvatska narodna banka izrađuje projekciju platne bilance Republike Hrvatske kao analitičku podlogu za utvrđivanje zadataka monetarne i devizne politike, te prati njeno ostvarenje.

Radi praćenja ostvarenja projekcije platne bilance Republike Hrvatske, domaće osobe dužne su dostavljati Hrvatskoj narodnoj banci podatke o gospodarskim i financijskim transakcijama s inozemstvom, na način i u rokovima što ih utvrdi posebnom odlukom.

Hrvatska narodna banka izvještava Vladu Republike Hrvatske o ostvarenju platne bilance.

GLAVA II. DEVIZNO TRŽIŠTE I TEČAJ DOMAĆE VALUTE

Članak 9.

(stavak 1. brisan)

Ovlaštene banke odgovorne su za vlastitu likvidnost plaćanja prema inozemstvu.

Članak 10.

Devizno tržište u smislu ovog Zakona čine sve kupnje i prodaje deviza koje se obavljaju u Republici Hrvatskoj:

1. između ovlaštenih banaka;
2. između ovlaštenih banaka i Hrvatske narodne banke;
3. između ovlaštenih banaka i drugih osoba;
4. ***između Ministarstva financija u ime i za račun Republike Hrvatske i Hrvatske narodne banke.***

Devizno tržište, u smislu stavka 1. ovog članka, čine i sve kupnje i prodaje efektivnog stranog novca koje obavljaju ovlaštene banke, kao i druge domaće osobe koje, u skladu s ovim zakonom, obavljaju ove poslove.

Kupnja, prodaja i pozajmljivanje deviza kao i posredovanje u kupnji, prodaji i pozajmljivanju deviza između domaćih osoba i između domaće osobe i strane osobe u Republici Hrvatskoj dopušteno je u slučajevima i na način predviđen ovim Zakonom.

Plaćanje i naplata u devizama ili u zlatu između domaćih osoba i između domaće osobe i strane osobe u Republici Hrvatskoj dopušteno je u slučajevima predviđenim zakonom.

Članak 11.

Ovlaštene banke mogu međusobno kupovati i prodavati devize neposredno, a banke ovlaštene za poslove s inozemstvom neposredno i na deviznoj burzi.

Članak 12.

Deviznu burzu mogu osnovati banke ovlaštene za poslove s inozemstvom, kao samostalnu pravnu osobu ili kao poseban dio burze novca i kapitala, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište novca i kapitala.

Poslovanje na deviznoj burzi obavlja se u skladu s osnivačkim aktom i poslovnikom o radu burze.

Druge pravne osobe mogu sudjelovati na deviznoj burzi po odobrenju Hrvatske narodne banke.

Članak 13.

Hrvatska narodna banka obvezna je utvrditi način i rokove u kojima su ovlaštene banke i devizna burza dužne dostavljati Hrvatskoj narodnoj banci podatke o kupljenim i prodanim devizama na deviznom tržištu.

Članak 14.

Na deviznom tržištu mogu se kupovati i prodavati devize promptno i na rok.

Kupnja i prodaja deviza na rok obavlja se po tečajevima o kojima se dogovore ugovorne strane.

Članak 15.

Banka ovlaštena za poslove s inozemstvom može na stranim deviznim tržištima kupovati i prodavati devize.

Članak 16.

Kupnju i prodaju efektivne strane valute, putničkih i bankarskih čekova te kreditnih pisama (u daljnjem tekstu: "mjenjački poslovi") od domaćih i stranih osoba obavljaju ovlaštene banke, kao i druge domaće osobe koje su registrirane za obavljanje mjenjačkih poslova, ako su sklopile ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova s ovlaštenom bankom (u daljnjem tekstu: "mjenjači").

Mjenjači iz stavka 1. ovog članka obavljaju mjenjačke poslove uz uvjete utvrđene ugovorom s ovlaštenom bankom.

Način obavljanja mjenjačkih poslova propisuje Hrvatska narodna banka.

Članak 17.

Tečaj domaće valute prema stranim valutama formira se na deviznom tržištu u skladu s ponudom i potražnjom deviza. Ovlaštene banke dužne su održavati međuvalutarne odnose utvrđene na inozemnim tržištima.

Tečaj domaće valute formiran na deviznom tržištu primjenjuje se na sve financijske i druge ekonomske transakcije s inozemstvom i na kupnju i prodaju deviza u zemlji.

Članak 18.

Na osnovi ponude i potražnje deviza, a temeljem ostvarenih kupnji i prodaja deviza na deviznoj burzi, svakodnevno se, u skladu s poslovnikom o radu burze, objavljuju tečajevi stranih valuta.

Tečajevi iz stavka 1. ovog članka primjenjuju se na kupnje i prodaje deviza između ovlaštenih banaka i drugih domaćih osoba, ako nije drukčije dogovoreno. Dogovorno utvrđeni tečajevi između banaka ovlaštenih za poslove s inozemstvom i drugih domaćih osoba moraju biti u okviru kupovnih i prodajnih tečajeva utvrđenih na deviznoj burzi.

Kupnje i prodaje deviza između ovlaštenih banaka neposredno obavljaju se po ugovorenim tečajevima.

Srednji tečajevi utvrđeni na deviznoj burzi obvezno se primjenjuju za utvrđivanje potraživanja i obveza u devizama, za obračun carine i drugih uvoznih pristojbi i za izvršenje sudskih presuda.

Članak 19.

Ako banke ovlaštene za poslove s inozemstvom nisu osnovale deviznu burzu dužne su svakodnevno objaviti tečajeve po kojima kupuju i prodaju devize.

Članak 20.

Hrvatska narodna banka kupuje i prodaje devize na deviznom tržištu radi održavanja stabilnosti domaće valute, u skladu s zadacima monetarne i devizne politike. Radi izvršenja te uloge Hrvatska narodna banka može utvrditi intervencijske tečajeve na temelju kojih kupuje i prodaje devize od banaka ovlaštenih za poslove s inozemstvom.

Članak 21.

Hrvatska narodna banka kupuje i prodaje devize na deviznom tržištu, osim kupnje i prodaje deviza prema članku 20. ovog Zakona, po tečajevima utvrđenim na deviznoj burzi.

Ako devizna burza nije osnovana, Hrvatska narodna banka svakodnevno, na temelju ostvarenih kupovnih i prodajnih tečajeva u bankama ovlaštenim za poslove s inozemstvom, utvrđuje i objavljuje tečajeve po kojima kupuje i prodaje devize, osim kupnje i prodaje prema članku 20. ovog Zakona, i srednje tečajeve koji se obvezno primjenjuju za utvrđivanje potraživanja i obveza u devizama, za obračun carine i drugih uvoznih pristojbi i za izvršenje sudskih presuda.

Članak 22.

Domaće osobe koje obavljaju mjenjačke poslove primjenjuju tečajeve za efektivnu stranu valutu koje primjenjuje ovlaštena banka s kojom su sklopili ugovor za obavljanje mjenjačkih poslova, ako ugovorom između banke i mjenjača nije drukčije utvrđeno.

Članak 23.

Domaće osobe utvrđuju potraživanja i obveze u devizama u pravilu, na koncu svakog mjeseca, a najkasnije na koncu svakog obračunskog razdoblja i iskazuju ih u stanjima i bilancama u domaćoj valuti po srednjem tečaju iz članka 18. odnosno članka 21. stavka 2. ovog Zakona.

Članak 24.

Carina i druge pristojbe obračunavaju se primjenom srednjeg tečaja domaće valute iz članka 18. odnosno članka 21. stavka 2. ovog Zakona utvrđenih prethodnog dana u tjednu koji prethodi tjednu u kojem se utvrđuje iznos carine i drugih pristojbi u skladu s odredbama zakona kojim se uređuju carine.

Članak 25.

Vrijednost ostvarenog izvoza, uvoza i drugih financijskih i ekonomskih transakcija s inozemstvom za potrebe statistike obavezno se iskazuje po srednjem tečaju domaće valute prema stranim valutama. Za potrebe statistike može se koristiti i srednji tečaj domaće valute prema stranim valutama koji se primjenjuje prvog radnog dana u tekućoj godini.

Članak 26.

Kupovni tečaj domaće valute prema stranim valutama primjenjuje se za obračun protuvrijednosti izvršene naplate u devizama radi isplate domaće valute korisniku.

Prodajni tečaj domaće valute prema stranim valutama primjenjuje se za obračun protuvrijednosti u domaćoj valuti za plaćanje u devizama koje se izvršava po zahtjevu nalagodavca.

Članak 27.

Ovlaštene banke i mjenjači mogu prodavati devize domaćim fizičkim osobama.

Vlada Republike Hrvatske može utvrditi uvjete pod kojima ovlaštene banke mogu prodavati devize prema stavku 1. ovog članka.

Hrvatska narodna banka može utvrditi način prodaje deviza iz stavka 1. ovog članka.

GLAVA III DEVIZNO POSLOVANJE

Članak 28.

Domaće osobe stječu devize:

- *kupnjom na deviznom tržištu,*
- *pravnim poslovima sa stranim osobama koji se odnose na izvoz robe i usluga ili drugim pravnim poslovima,*
- *pravnim poslovima u Republici Hrvatskoj, kada je to zakonom određeno,*
- *nasljeđivanjem.*

Domaće pravne osobe kupuju devize na deviznom tržištu radi plaćanja robe i usluga u inozemstvu, kapitalnih transakcija dopuštenih zakonom i radi polaganja na devizne račune.

Članak 29.

Strane osobe stječu devize u Republici Hrvatskoj kupnjom deviza na deviznom tržištu za zakonito stečenu valutu Republike Hrvatske ili na drugi zakonom predviđeni način.

Članak 30.

Domaće i strane pravne osobe mogu kod banke ovlaštene za poslove s inozemstvom imati devizni račun u konvertibilnoj valuti s kojega raspolažu devizama na način predviđen ovim Zakonom.

Devizni računi iz stavka 1. ovog članka glase na ime, a devizna sredstva na njima mogu biti deponirana po viđenju, s otkaznim rokom, ili mogu biti oročena.

Članak 31.

Domaće pravne osobe mogu na svoje devizne račune kod banke ovlaštene za poslove s inozemstvom polagati efektivnu stranu valutu u skladu s ovim Zakonom.

Strane pravne osobe mogu uz suglasnost Hrvatske narodne banke na svoje devizne račune kod banke ovlaštene za poslovanje s inozemstvom polagati efektivnu stranu valutu, a prema općim uvjetima koje utvrdi Hrvatska narodna banka.

Članak 32.

Domaće pravne osobe sa svojih računa kod banke ovlaštene za poslove s inozemstvom slobodno raspolažu devizama radi plaćanja u inozemstvu obveza nastalih pravnim poslovima sa stranim osobama.

Strane pravne osobe za sva plaćanja u inozemstvo *i za transfer sredstava u inozemstvo* slobodno raspolažu devizama koje drže na računima kod banaka ovlaštenih za poslove s inozemstvom u Republici Hrvatskoj.

Članak 33.

Domaće fizičke osobe i strane fizičke osobe mogu svoje konvertibilne devize držati na deviznom računu ili deviznom štednom ulogu kod ovlaštene banke ili ih prodati ovlaštenoj banci.

Devizni računi iz stavka 1. ovog članka glase na ime, a devizni štedni ulozi iz stavka 1. ovog članka mogu glasiti na ime i na donositelja. Devizni računi i devizni štedni ulozi mogu biti po viđenju, s otkaznim rokom ili mogu biti oročeni.

Podaci o deviznim štednim ulozima i deviznim računima fizičkih osoba predstavljaju poslovnu tajnu, u skladu s posebnim zakonom koji uređuje poslovanje banaka.

Članak 34.

Domaće fizičke osobe mogu koristiti devize sa svojih deviznih računa i deviznih štednih uloga za plaćanje uvoza robe i usluga i druga plaćanja u inozemstvo, a u Republici Hrvatskoj za kupnju obveznica koje glase na stranu valutu, davanje donacija u znanstvene, kulturne i humanitarne svrhe, te obavljati druga plaćanja kada je to predviđeno zakonom.

Članak 35.

Domaće fizičke osobe slobodno podižu devize sa svojih deviznih računa i deviznih štednih uloga.

Članak 36.

Devize s deviznih računa i deviznih štednih uloga domaćih fizičkih osoba, ne mogu se kao kapital transferirati u inozemstvo, bez posebnog odobrenja Hrvatske narodne banke.

Članak 37.

Strane fizičke osobe mogu devize držati na deviznom računu i deviznom štednom ulogu kod ovlaštene banke u Republici Hrvatskoj.

Devizni računi iz stavka 1. ovog članka glase na ime, a devizni štedni ulozi iz stavka 1. ovog članka mogu glasiti na ime i na donositelja. Devizni računi i devizni štedni ulozi mogu biti po viđenju, s otkaznim rokom ili mogu biti oročeni.

Strane fizičke osobe mogu sa svojih deviznih računa obavljati sva plaćanja u inozemstvo, te obavljati transfer u inozemstvo i podizati devize s deviznih računa i deviznih štednih uloga do visine uloga, bez ograničenja.

Članak 38.

Strane osobe mogu naslijeđene devize i zlato u Republici Hrvatskoj transferirati u inozemstvo pod uvjetom uzajamnosti.

Članak 39.

Ovlaštene banke kod kojih su otvoreni devizni računi i devizni štedni ulozi deponentima plaćaju kamatu na devizne uloge u valuti u kojoj glasi devizni ulog, ako ugovorom između banke i deponenta nije određeno da se kamate plaćaju u domaćoj valuti.

Visina kamate iz stavka 1. ovog članka određuje se ugovorom banke i komitenta.

Članak 40.

Platni promet s inozemstvom obavlja se u devizama i domaćoj valuti.

Platni promet s državama s kojima je sklopljen platni ili drugi međunarodni ugovor o plaćanju, obavlja se u skladu s tim ugovorom.

Platni promet s državama s kojima ugovorno nije utvrđen način plaćanja, obavlja se u konvertibilnim devizama ili u domaćoj valuti.

Platni promet s inozemstvom obavlja se preko banaka ovlaštenih za poslove s inozemstvom sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, ako ovim Zakonom nije drugčije određeno.

Članak 41.

Prijenos stranom ulagaču u inozemstvo dobiti ostvarene ulaganjem kapitala u Republici Hrvatskoj, kapitala koji mu pripadne po prestanku ulaganja i utrška od prodaje dionica ili udjela, obavlja se slobodno, nakon što se podmire zakonom propisane obveze.

Transfer sredstava u inozemstvo što ih strani izvođač investicijskih radova u Republici Hrvatskoj ostvari po osnovi dobiti, obavlja se slobodno.

Članak 42.

Osim u slučajevima iz članka 41. ovog Zakona, transfer sredstava stranoj osobi u inozemstvo može se obavljati po osnovi:

1. nadoknade za izvršenu eksproprijaciju ili drugih akata državne ili lokalne vlasti s učinkom gubitka ili umanjenja imovine strane osobe u Republici Hrvatskoj;
2. plaće i drugih primanja isplaćenih stranoj osobi zaposlenoj kod domaće osobe;
3. autorskih naknada obračunatih temeljem međunarodnog ugovora ili faktične uzajamnosti od organizacije za zaštitu autorskih prava i na temelju autorskog ugovora;
4. naplate štete po osnovi osiguranja kada je naplata štete u devizama predviđena ugovorom o osiguranju ili međunarodnim ugovorom;
5. isplate ugovorne štete ili isplate obveze po izvansudskoj nagodbi;
6. nasljedstva uz uvjet uzajamnosti u nasljeđivanju i transferu nasljedstva;
7. izvršenju presuda i rješenja sudskih i upravnih organa;
8. u drugim slučajevima predviđenim zakonom.
- 9.

Članak 43.

Strane osobe mogu stjecati potraživanja u domaćoj valuti na računima kod banaka ovlaštenih za poslove s inozemstvom uz uvjete što ih utvrdi Vlada Republike Hrvatske.

Računi stranih osoba iz stavka 1. ovog članka mogu glasiti samo na ime, s time da mogu biti po viđenju, s otkaznim rokom ili oročeni.

Potraživanja u domaćoj valuti stečena prema stavku 1. ovog članka, strane osobe mogu koristiti za transfer u inozemstvo, za plaćanje u Republici Hrvatskoj, za davanje kredita domaćim osobama u skladu sa zakonom i za prijenos u domaćoj valuti na račun druge strane osobe.

Članak 44.

Domaća pravna osoba u državnom vlasništvu više od 50% dužna je u poslovanju sa stranim osobama naplatu iz inozemstva osigurati pribavljanjem odgovarajućih sredstava osiguranja plaćanja.

Hrvatska narodna banka odobrit će domaćoj pravnoj osobi na njezin zahtjev izmirenje obveza i potraživanja prijebom, cesijom, asignacijom, preuzimanjem duga te ostalim oblicima namirenja obveza i potraživanja s inozemstvom dijelom ili u cijelosti sukladno očitovanju volje sudionika u poslu.

Hrvatska narodna banka odobrit će domaćoj pravnoj osobi naplatu potraživanja iz inozemstva u valuti koja se prema propisima odnosne zemlje ne može transferirati u inozemstvo te naplatu u efektivnoj stranoj valuti, ako podnositelj molbe za odobrenje dokaže svoj pravni interes.

Smatrat će se da postoji pravni interes iz stavka 3. ovog članka ako domaća pravna osoba učini vjerojatnim da bi odbijanjem suglasnosti nastupila nemogućnost ili znatno otežanje naplate robe i usluga iz inozemstva ili da bi zbog nemogućnosti izvršenja ugovora mogla

nastupiti znatna šteta, odnosno da priroda posla zahtijeva da se plaćanje obavi u efektivni ili netrtransferabilnoj domicilnoj valuti.

Odobrenje iz ovog članka Hrvatska narodna banka izdaje prema općim uvjetima što ih utvrdi posebnom odlukom.

Članak 44.a

Ovlaštene banke i druge ovlaštene pravne osobe mogu na domaćem i na stranim financijskim tržištima kupovati i prodavati devizna potraživanja pravnih osoba po osnovi kupoprodaje roba i usluga.

Koje se pravne osobe smatraju ovlaštenima obavljati poslove navedene u stavku 1. ovoga članka, propisat će ministar financija posebnom odlukom.

Poslovi iz stavka 1. ovoga članka mogu obavljati u svoje ime i za svoj račun.

Članak 45.

Domaće osobe koje obavljaju usluge u međunarodnome robnom i putničkom prometu, PTT prometu i usluge osiguranja imovine i osoba mogu plaćanje i naplatu usluga ugovarati preko kontokorentnog računa koji se uspostavlja sa stranom osobom, s pravom prijetoja dugovanja i potraživanja.

Dugovni odnosno potražni saldo na kontokorentnom računu tijekom i na koncu kalendarske godine može iznositi do 20% od iznosa vrijednosti fakturiranih usluga u prethodnoj godini.

Ako ugovor iz stavka 1. ovog članka prestane važiti, potražni saldo na kontokorentnom računu može se namiriti u roku od 30 dana od dana prestanka ugovora.

Plaćanje i naplatu usluga preko kontokorentnog računa koji se uspostavlja sa stranom osobom s pravom prijetoja dugovanja i potraživanja mogu ugovarati i druge domaće osobe uz odobrenje Hrvatske narodne banke.

U odobrenju iz stavka 4. ovog članka Hrvatska narodna banka može ograničiti vrijeme u kome se plaćanje ili naplata može obavljati na način iz stavka 2. ovog članka, odrediti najviši iznos razlike dugovnog i potražnog salda na kontokorentnom računu u nekom vremenskom razdoblju, odrediti vrstu pravnog posla čije se izvršenje može obaviti na način iz stavka 2. ovog članka, ili odrediti drugi uvjet kojim se osigurava naplata potraživanja, unošenje deviza u Republiku Hrvatsku ili osigurava likvidnost u plaćanjima prema inozemstvu.

Članak 46.

Domaća osoba koja izvozi ili uvozi robu i usluge na temelju ugovora o dugoročnoj proizvodnoj kooperaciji može plaćanje i naplatu sa stranom osobom ugovarati preko kontokorentnog računa, s pravom prijetoja dugovanja i potraživanja, uz odobrenje Hrvatske narodne banke.

Plaćanja koja proističu iz ugovora o multilateralnoj dugoročnoj proizvodnoj kooperaciji obavljaju se preko deviznog računa kod banke ovlaštene za poslove s inozemstvom, u skladu sa sklopljenim ugovorom o dugoročnoj multilateralnoj kooperaciji.

Dugovni odnosno potražni saldo na kontokorentnom računu iz stavka 1. ovog članka ne može biti veći od 40%, od iznosa isporuka izvršenih u prethodnoj godini po osnovi uvoza odnosno izvoza robe i usluga.

Ako Hrvatska narodna banka utvrdi da je domaća osoba u tekućoj godini imala stalni potražni saldo iznad 50% od ugovorom predviđenih vrijednosti, izdat će nalog za izravnjanje salda u roku od 60 dana od dana utvrđivanja prekoračenja salda. Ako domaća osoba u tom roku ne izravna saldo, dužna je više izvezenu robu ili obavljenu uslugu naplatiti kao redovni izvoz u skladu s odredbama ovog Zakona.

Odobrenje iz stavka 1. ovog članka Hrvatska narodna banka može povući ako domaća osoba postupa protivno odredbama stavka 3. i 4. ovog članka.

Članak 47.

Domaće pravne osobe dužne su naplatiti robu koju su izvezli ili obavljene usluge koje se naplaćuju iz inozemstva najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je roba izvezena, odnosno usluga obavljena, ako zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno.

Vlada Republike Hrvatske može utvrditi i duži rok iz stavka 1. ovog članka ukoliko se time ne narušava likvidnost u plaćanjima s inozemstvom.

Danom naplate smatra se:

1. dan kada su devize uplaćene u korist računa banke ovlaštene za poslove s inozemstvom;
2. dan kada je terećen račun strane osobe kod domaće banke;
3. dan kada su devize odobrene računu domaće osobe kod banke u inozemstvu, ako za držanje računa u inozemstvu postoji odobrenje Hrvatske narodne banke;
4. dan kada je ocarinjena roba koja se uvozi kod vanjskotrgovinskih poslova pri kojima se izvoz naplaćuje uvozom robe.

Hrvatska narodna banka može pravnoj osobi koja dokaže poseban pravni interes rješenjem jednokratno produžiti rok iz stavka 1. ovog članka, uz uvjete utvrđene u posebnoj odluci.

Rješenje Hrvatske narodne banke je konačno, a protiv njega se može voditi upravni spor.

Naplata po osnovi pruženih usluga u zračnom, željezničkome, pomorskom i PTT prometu obavlja se u rokovima i postupku što su propisani međunarodnim ugovorom.

Izvezenu robu i usluge obavljene stranim osobama u okviru privredne djelatnosti u slobodnim zonama domaće osobe dužne su naplatiti u ugovorenom roku.

Potraživanja po drugim osnovama, ukoliko nisu određena posebnim propisima, domaće su osobe dužne naplatiti u roku utvrđenom prema stavku 1. ovog članka računajući od dana dospijea potraživanja.

Pravni poslovi koji sadrže rok naplate potraživanja iz inozemstva dulji od 60 dana smatraju se kreditnim poslom i ravnaju se prema propisima o kreditnim odnosima s inozemstvom.

U slučaju da domaća pravna osoba ne naplati potraživanje iz inozemstva u rokovima iz stavka 1., 4., 6. i 7. ovog članka, prvim danom isteka rokova nastupa obveza plaćanja poreza i drugih pristojbi u visini kakva bi bila da je naplata izvršena.

Članak 48.

Domaće osobe mogu plaćati uvezenu robu i usluge.

Iznimno od odredbe iz stavka 1. ovog članka uvoz robe i usluga može se plaćati i unaprijed.

Hrvatska narodna banka može propisati općim aktom uvjete pod kojima se ne može obavljati plaćanje u smislu iz stavka 2. ovog članka.

Domaće osobe dužne su robu i usluge, plaćene unaprijed, uvesti odnosno realizirati u ugovorenom roku.

Uvoz robe i usluga u okviru privredne djelatnosti, u carinskim i slobodnim zonama, plaća se u roku predviđenom ugovorom.

Članak 49.

Strane osobe mogu sa svog deviznog računa obavljati plaćanja u Republici Hrvatskoj kada je to zakonom dopušteno.

Članak 50.

Banka ovlaštena za poslove s inozemstvom dužna je, ako ugovorom između nje i nalogodavca nije drugačije određeno, ispravan nalog za plaćanje u inozemstvo izvršiti s računa nalogodavca koji na njemu ima dovoljno deviznih sredstava za namirenje svoje obveze danom primitka naloga.

U slučaju kada se plaćanje u inozemstvo obavlja devizama koje nalogodavac prethodno kupuje od banke ovlaštene za poslove s inozemstvom koja izvršava plaćanje, banka je, ako ugovorom između nje i nalogodavca nije drugačije određeno, dužna izvršiti plaćanje istog dana kada je primila protuvrijednost deviza u domaćoj valuti.

Banka ovlaštena za poslove s inozemstvom ne može praviti razliku kod izvršavanja naloga za plaćanje u inozemstvo, bez obzira da li je pokrće uz nalog dano u domaćoj valuti ili devizi.

Članak 51.

Domaće osobe koje izvode investicijske radove u inozemstvu mogu, za vrijeme trajanja tih radova, za potrebe svog poslovanja koristiti devize koje potječu:

1. iz avansa primljenih na temelju ugovora sklopljenog sa stranom osobom;
2. od iznosa naplaćenih od stranih osoba za vrijeme izvođenja radova;
3. iz pozajmica po osnovi dobiti ostvarenih izvođenjem investicijskih radova u inozemstvu;
4. iz sredstava inozemnih kredita.

Domaće osobe mogu devize iz stavka 1. ovog članka upotrijebiti i za privremeno financiranje radova po drugim ugovorima o izvođenju investicijskih radova u inozemstvu, ali samo do završetka radova po sklopljenom ugovoru za čiju su realizaciju ta sredstva pribavljena.

Članak 52.

Domaće osobe koje izvode investicijske radove u inozemstvu mogu devizama iz članka 51. ovog Zakona plaćati u inozemstvu sve materijalne troškove koji su povezani s pripremom i obavljanjem ugovorenog posla.

Članak 53.

Domaće osobe koje izvode investicijske radove u inozemstvu dužne su nakon završetka tih radova devize s računa kod inozemne banke prenijeti na račun domaćih banaka u roku predviđenom u članku 47. stavku 1. ovog Zakona, računajući od dana završetka investicijskih radova.

Danom završetka ugovorenih radova za nositelja posla na objektu u inozemstvu, u smislu ovog Zakona, smatra se dan naplate tih radova utvrđen ugovorom.

Ako su s naručiteljem investicijskih radova ugovoreni garantni rokovi i ako je naručitelj zadržao ugovorene garantne iznose, kao garanciju za ispravnost obavljenih radova, domaća osoba dužna je te iznose prenijeti na račune kod domaćih banaka u roku 60 dana od dana protoka garantnog roka.

Članak 54.

Društvo koje se bavi osiguranjem osoba i imovine i reosiguranjem, može iznimno domaćoj osobi, kada se osiguravaju rizici u svezi s kojima može nastati šteta plativa u devizama (izvođenja investicijskih radova u inozemstvu, kasko osiguranja prijevoznih sredstava u međunarodnom prometu i dr.), izdati policu osiguranja, odnosno sklopiti ugovor o reosiguranju, u kojoj osigurana odnosno reosigurana svota, franšize i premije glase na devize, s tim da se premija osiguranja odnosno reosiguranja plaća u domaćoj valuti, a šteta isplaćuje stranoj osobi u devizama ili domaćoj osobi u valuti utvrđenoj u ugovoru o osiguranju.

Premija osiguranja naplaćuje se u domaćoj valuti ako ugovorom nije drugačije utvrđeno.

Članak 55.

S domaćom fizičkom osobom na radu u inozemstvu, kao i sa stranom fizičkom osobom, može društvo koje se bavi osiguranjem osoba i imovine, ugovoriti naplatu premije iz inozemstva i isplatu štete u devizama.

Članak 56.

Prodavatelji robe i usluga mogu prihvatiti da im strane fizičke osobe plaćaju robu i usluge novčanim karticama i čekovima stranih banaka, a u slobodnim carinskim prodavaonicama i stranim efektivnim novcem ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

Hrvatska narodna banka može propisati način i uvjete naplate iz stavka 1. ovog članka.

Članak 57.

U okviru ovlaštenja i odgovornosti za opću likvidnost u plaćanjima s inozemstvom Hrvatska narodna banka može prema općim uvjetima što ih utvrdi posebnom odlukom, odobriti domaćoj osobi držanje deviza na računima kod banaka u inozemstvu za materijalne troškove poslovanja, kao i za potrebe redovnog obavljanja vanjskotrgovinskih poslova u inozemstvu.

Odobrenje iz stavka 1. ovog članka može se izdati i tijelima, te organizacijama Republike Hrvatske.

Članak 58.

Domaće osobe su dužne voditi evidenciju o svakom sklopljenom vanjskotrgovinskom poslu i kreditnom poslu s inozemstvom, te o izvršenju tih poslova (plaćanje i naplata).

Ministar financija propisuje način i sadržaj vođenja evidencije iz stavka 1. ovog Zakona.

Članak 59.

Domaće osobe dužne su Hrvatskoj narodnoj banci dostavljati izvješća o prometu i stanju sredstava na računima u inozemstvu i kontokorentnim računima, na način i u rokovima što ih Hrvatska narodna banka utvrdi posebnom odlukom.

Članak 60.

Hrvatska narodna banka može propisati način obavljanja platnog prometa s inozemstvom, vođenje deviznog računa i deviznog štednog uloga u Republici Hrvatskoj, te davati obvezne upute radi jedinstvenog obavljanja platnog prometa.

GLAVA IV. DEVIZNO POSLOVANJE BANAKA

Članak 61.

Poslove platnog prometa s inozemstvom i kreditne poslove s inozemstvom može obavljati banka čije odobrenje za rad, izdano prema zakonu kojim se uređuje poslovanje banaka, sadrži odobrenje za obavljanje poslova s inozemstvom.

Poslovanje sa stranim sredstvima plaćanja u Republici Hrvatskoj može obavljati banka čije odobrenje za rad, izdano prema Zakonu kojim se uređuje poslovanje banaka, sadrži odobrenje za poslovanje sa stranim sredstvima plaćanja.

Članak 62.

Banke ovlaštene za poslove s inozemstvom i banke ovlaštene za poslovanje sa stranim sredstvima plaćanja u zemlji moraju prilagoditi svoju deviznu poziciju tako da razlika između deviznih obveza i deviznih potraživanja, koja čini otvorenu poziciju, ne može, na kraju dana, prelaziti određeni postotak jamstvenog kapitala banke ili određenu svotu.

Postupak ili svotu otvorene devizne pozicije iz stavka 1. ovog članka, kao i način utvrđivanja i praćenja otvorene devizne pozicije utvrđuje Hrvatska narodna banka.

Članak 63.

Banke ovlaštene za poslove s inozemstvom drže devize na računima kod banaka u inozemstvu. Devize iz stavka 1. ovog članka koriste se u skladu s ovim Zakonom.

Radi održavanja minimalne likvidnosti u plaćanjima s inozemstvom, Hrvatska narodna banka može propisati najmanji iznos deviza što ga banke ovlaštene za poslove s inozemstvom moraju držati na računima u inozemstvu, ovisno o udjelu platnog prometa s inozemstvom određene banke u ukupnom platnom prometu s inozemstvom svih banaka u Republici Hrvatskoj.

Banke ovlaštene za poslove s inozemstvom dužne su Hrvatskoj narodnoj banci dostavljati izvješće o prometu i stanju na deviznim računima kod stranih banaka u rokovima i na način što ih utvrdi Hrvatska narodna banka.

Članak 64.

Ovlaštene banke mogu deponirati devize kod domaćih banaka ovlaštenih za poslove s inozemstvom, s tim da se na deponirana devizna sredstva može plaćati kamata i u devizama.

Banke ovlaštene za poslove s inozemstvom mogu kupovati i prodavati devize i na inozemnim deviznim tržištima.

Članak 65.

Banke ovlaštene za poslove s inozemstvom mogu odobravati devizne kredite domaćim pravnim osobama radi plaćanja u inozemstvo i radi polaganja na devizne račune. Na odobreni devizni kredit može se plaćati kamata i u devizama.

Vlada Republike Hrvatske propisuje namjene i uvjete uz koje se mogu odobravati devizni krediti iz stavka 1. ovog članka.

Hrvatska narodna banka može utvrditi način i rokove izvješća o odobrenim i korištenim kreditima iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 66.

Ovlaštena banka može domaćim i stranim osobama, na njihov zahtjev, konvertirati devize koje drže na deviznom računu ili deviznom štednom ulogu u skladu s ovim Zakonom.

GLAVA V. DEVIZNE REZERVE REPUBLIKE HRVATSKE

Članak 67. (brisan)

Članak 68.

Radi održavanja stabilnosti domaće valute i opće likvidnosti u plaćanjima s inozemstvom, Hrvatska narodna banka kupuje i prodaje devize na deviznom tržištu.

Hrvatska narodna banka kupuje i prodaje devize, prema stavku 1. ovog članka, pod jednakim uvjetima za sve banke.

Savjet Hrvatske narodne banke utvrđuje najmanji iznos deviza koje mora imati na računima u inozemstvu.

Članak 69.

Devizne rezerve Republike Hrvatske mogu se koristiti za plaćanje obveza iz kredita koje su sklopile Republika Hrvatska ili Hrvatska narodna banka, ili su preuzele obveze vraćanja kredita, kao i za druga plaćanja radi izvršenja funkcije i zadataka Hrvatske narodne banke.

Kod plasiranja deviznih rezervi kod banaka u inozemstvu, Hrvatska narodna banka primjenjivat će kriterije sigurnosti, likvidnosti, rentabilnosti i druge kriterije, koje utvrdi svojim općim aktom.

Članak 70.

Hrvatska narodna banka kupuje i prodaje devize u inozemstvu radi osiguravanja odgovarajuće valutne strukture deviznih rezervi.

GLAVA VI. IZNOŠENJE I UNOŠENJE DOMAĆE I STRANE VALUTE I VRIJEDNOSNICA

Članak 71.

Domaća valuta može se iznositi iz Republike Hrvatske i unositi u Republiku Hrvatsku u putničkom prometu s inozemstvom u iznosima i apoenima što ih utvrdi Hrvatska narodna banka.

Članak 72.

Strane valute i vrijednosni papiri koji glase na stranu valutu unose se u Republiku Hrvatsku slobodno.

Vlada Republike Hrvatske može iznimno, primjenjujući načelo uzajamnosti i zbog drugih važnih razloga, propisati da državljani pojedinih stranih država, obvezno pri ulasku u Republiku Hrvatsku zamijene određeni iznos konvertibilnih deviza.

Članak 73.

Strane fizičke osobe i domaće fizičke osobe na radu u inozemstvu i na radu u diplomatskim i konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske, mogu iznositi iz Republike Hrvatske u putničkom prometu s inozemstvom stranu valutu i vrijednosnice koje glase na stranu valutu bez ograničenja.

Domaće fizičke osobe mogu u putničkom prometu s inozemstvom iznositi iz Republike Hrvatske stranu valutu u vrijednosti do 500 njemačkih maraka, ako Hrvatska narodna banka posebnom odlukom ne utvrdi veći iznos.

Pored iznosa utvrđenog prema stavku 2. ovog članka domaće fizičke osobe mogu u putničkom prometu s inozemstvom iznijeti devize u vrijednosti od još 1.000 njemačkih maraka, uz predodženu dokaza da su devize podigli sa svog deviznog računa ili deviznog štednog uloga ili su ih kupili kod ovlaštene banke ili mjenjača, odnosno da su to za nju učinili članovi uže obitelji. Hrvatska narodna banka može posebnom odlukom propisati i veći iznos od navedenog.

Članak 74.

Domaće fizičke osobe mogu iznositi iz Republike Hrvatske u putničkom prometu s inozemstvom čekove i druge vrijednosne papire koji glase na stranu valutu, uz uvjete koje utvrdi Hrvatska narodna banka.

Članak 74a.

Domaće i strane fizičke osobe dužne su prilikom prelaska državne granice prijaviti ovlaštenom carinskom djelatniku svaki prijenos za sebe ili drugoga gotovine i čekova u domaćoj i stranoj valuti u vrijednosti što je propisana zakonom kojim se utvrđuje sprječavanje pranja novca.

Predstavnik, odgovorna osoba ili punomoćnik domaće i strane pravne osobe dužni su prilikom prelaska državne granice prijaviti ovlaštenom carinskom djelatniku svaki prijenos za pravnu osobu gotovine i čekova u domaćoj i stranoj valuti u vrijednosti što je propisana zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca.

Obrtnik i trgovac - pojedinac te fizička osoba koja samostalnim radom obavlja djelatnost dužni su prilikom prelaska državne granice prijaviti ovlaštenom carinskom djelatniku svaki prijenos gotovine i čekova u domaćoj i stranoj valuti u vrijednosti što je propisana zakonom kojim se uređuje sprječavanje pranja novca.

Članak 75.

Ovlašteni carinski djelatnik uputit će putnika koji je prijavio da iznosi domaću ili stranu efektivnu valutu preko visine koja je dozvoljena ili ako za iznošenje nema potrebnu dokumentaciju, da iznos koji prelazi dopuštenu visinu, deponira kod ovlaštene banke ili, ako je to moguće, kod same carinarnice.

Ako putnik iz stavka 1. ovog članka odbije postupiti po uputi ovlaštenog carinskog djelatnika, smatrat će se da putnik protivno zakonu želi iznijeti domaću ili stranu valutu.

Deponirana strana i domaća valuta iz stavka 1. ovog članka, deponirana u carinarnici, vratit će se putniku prilikom, ili nakon povratka u Republiku Hrvatsku uz naplatu manipulativnog troška u visini od 1% deponiranog iznosa, s tim da visina iznosa troška ne može prijeći iznos protuvrijednosti u domaćoj valuti od sto njemačkih maraka, a niti biti manji od deset maraka. Manipulativni trošak naplaćuje se u domaćoj valuti.

Ako putnik čija je domaća ili strana valuta deponirana u smislu stavka 1. ovog članka, ili njegov punomoćnik, valutu ne podigne u roku od 60 dana, smatrat će se da ih se odrekao u korist Proračuna Republike Hrvatske.

Članak 76.

Efektivnu stranu valutu koju putnik iznosi i domaću valutu koju putnik unosi ili iznosi iz Republike Hrvatske preko dopuštene visine, te efektivnu stranu valutu koju putnik iznosi suprotno članku 73. stavku 2. i 3. ovog Zakona, ovlašteni carinski djelatnici privremeno će, uz izdavanje potvrde oduzeti na način kako je to propisano za prekršajni postupak, i uz podnošenje prekršajne prijave bez odgađanja uplatiti na posebne račune Deviznog inspektorata Ministarstva financija Republike Hrvatske.

Članak 77.

Hrvatska narodna banka propisati će posebnom odlukom uvjete pod kojima se domaća i strana valuta, čekovi i drugi vrijednosni papiri mogu unositi i iznositi iz Republike Hrvatske u poštanskim i drugim pošiljkama.

Organizacija koja obavlja poštanski ili drugi promet vratit će pošiljatelju pošiljku koja sadrži domaću i stranu valutu, čekove i druge vrijednosne papire suprotno odluci Hrvatske narodne banke iz stavka 1. ovog članka.

Iz pošiljki pristiglih iz inozemstva koje sadrže domaću valutu, čekove i druge vrijednosne papire koji glase na domaću valutu suprotno odluci Hrvatske narodne banke iz stavka 1. ovog članka, domaća valuta biti će oduzeta u korist Državnog proračuna Republike Hrvatske, a čekovi i drugi vrijednosni papiri vraćeni pošiljatelju, ako zakonom nije drugačije određeno.

GLAVA VII. PROMET ZLATA

Članak 78.

Zlatom se prema ovom Zakonu razumijeva neprerađeno zlato u bilo kojem obliku (u daljnjem tekstu: zlatne poluge) i sve vrste zlatnog novca, bez obzira da li su zakonsko sredstvo plaćanja u nekoj državi (u daljnjem tekstu: zlatnici).

Ne smatraju se zlatom u smislu ovog Zakona predmeti od zlata i lomljeno zlato.

Predmetima od zlata u smislu ovog Zakona smatraju se: nakit, jubilarni medaljoni, zlatni predmeti umjetničke ili upotrebne vrijednosti, tekuće zlato, zlatni zubotehnički lim, drugi zlatni zubotehnički materijal i zlatni poluproizvodi.

Lomljeno zlato u smislu ovog Zakona su predmeti od zlata koji su izgubili svoju ukrasnu, umjetničku ili upotrebnu vrijednost pa se kupuju ili prodaju po težini, čistoći, pri čemu se u cijenu ne uzimaju u obzir troškovi izrade, već samo cijena zlata.

Članak 79.

Zlato mogu proizvoditi i prodavati u zemlji u neprerađenom obliku (zlatne poluge) domaće pravne osobe registrirane za tu djelatnost (u daljnjem tekstu: proizvođači zlata) domaćim osobama koje to zlato upotrebljavaju u okviru svoje registrirane djelatnosti (u daljnjem tekstu: korisnici zlata) i Hrvatskoj narodnoj banci.

Proizvođači zlata dužni su voditi evidenciju o proizvedenim i prodanim količinama zlata, a korisnici zlata o kupljenim, prerađenim i prodanim ili zamijenjenim količinama zlata, predmeta od zlata i lomljenog zlata.

Ministar financija propisuje način vođenja evidencije iz stavka 2. ovog članka.

Članak 80.

Taljenje i preradu zlatnih poluga mogu obavljati samo korisnici zlata, za vlastite potrebe i potrebe drugih korisnika zlata, pri čemu, ako je rezultat prerade predmet od zlata ili lomljeno zlato, takav predmet ili lomljeno zlato mogu biti stavljeni u promet u skladu s propisima.

Zabranjeno je taljenje zlatnika, ako zakonom nije drugačije određeno.

Članak 81.

Zlatne poluge mogu prodavati proizvođači zlata i Hrvatska narodna banka.

Članak 82.

Hrvatska narodna banka i korisnici zlata mogu zlatne poluge kupovati u zemlji i inozemstvu.

Korisnici zlata kupuju zlatne poluge u inozemstvu u skladu s propisima koji uređuju vanjskotrgovinsko poslovanje.

Članak 83.

Zlatnike (zlatni novac) koji glase na novčanu jedinicu Republike Hrvatske ili koju drugu novčanu jedinicu i koji sadržavaju naziv države može izdavati samo Hrvatska narodna banka.

Domaće osobe mogu uz odobrenje Hrvatske narodne banke izdavati medalje od zlata, koje se ne smatraju zlatnicima (zlatnim novcem) i ne smiju sadržavati naziv države Republike Hrvatske (izuzev u okviru rečenice s tematskim sadržajem) niti mogu nositi oznaku bilo koje novčane jedinice - domaće, strane ili povijesne.

Ovlaštene banke i korisnici zlata mogu prodavati zlatne medalje kada su ih proizveli sami u skladu s propisima.

Ovlaštene banke mogu kupovati zlatnike i zlatne medalje ili ih stjecati zamjenom u zlatni zubotehnički lim.

Ostale osobe mogu kupovati zlatnike i zlatne medalje kada je to određeno posebnim propisima.

Ovlaštene banke, prerađivači zlata i rafinerije zlata mogu davati u zamjenu zlatni zubotehnički lim za predmete od zlata i lomljeno zlato.

Članak 84.

Hrvatska narodna banka može izvoziti i iznositi u inozemstvo zlatne poluge i zlatnike.

Zlatne poluge mogu se izvoziti samo po odobrenju Hrvatske narodne banke.

Banke ovlaštene za poslovanje s inozemstvom mogu izvoziti zlatnike po odobrenju Hrvatske narodne banke.

Predmeti od zlata i lomljeno zlato mogu se izvoziti uz odobrenje Hrvatske narodne banke.

GLAVA VIII. DEVIZNA KONTROLA

Članak 85.

Devizna kontrola obuhvaća kontrolu deviznog i vanjskotrgovinskog poslovanja, kreditnih odnosa s inozemstvom i svih drugih gospodarskih djelatnosti s inozemstvom, kako pravnih, tako i fizičkih osoba.

Članak 86.

Deviznu kontrolu obavljaju Devizni inspektorat Republike Hrvatske i Hrvatska narodna banka.

Određene poslove devizne kontrole u okviru svojih nadležnosti, obavljaju Financijska policija i carinski organi.

Tijela ovlaštena za obavljanje devizne kontrole dužna su međusobno surađivati pri obavljanju devizne kontrole, te stavljati na raspolaganje podatke, nalaze i informacije kojima raspolažu, a koji su potrebni za obavljanje devizne kontrole.

Članak 87.

Devizni inspektorat Republike Hrvatske kontrolira devizno i vanjskotrgovinsko poslovanje, kreditne odnose s inozemstvom i druge gospodarske djelatnosti u inozemstvu domaćih pravnih i fizičkih osoba.

Članak 88.

Devizni inspektorat Republike Hrvatske i Hrvatska narodna banka obavljaju kontrolu deviznog poslovanja ovlaštenih banaka i mjenjačnica.

Članak 89.

Hrvatska narodna banka obavlja deviznu dokumentarnu kontrolu izvoza i uvoza robe i usluga što ih obavljaju domaće osobe, pregledom isprava i dokumentacije koja joj se podnosi na uvid i evidentiranje.

Hrvatska narodna banka utvrđuje pobliže uvjete i način obavljanja devizne dokumentarne kontrole, te utvrđuje isprave i dokumentaciju koja joj se dostavlja radi provedbe kontrole.

Članak 90.

Carinski organi obavljaju kontrolu iznošenja iz države i unošenja u državu deviza, domaće valute, vrijednosnih papira i zlata, što ih iz države iznose, odnosno u državu unose domaće i strane osobe u putničkom prometu ili šalju, odnosno primaju poštanskim i drugim pošiljkama.

GLAVA IX. KAZNENE ODREDBE

Krivična djela

Članak 91.

Tko se nedopušteno bavi kupnjom, prodajom, davanjem ili uzimanjem deviza u zajam, posredovanjem u kupnji, prodaji ili pozajmljivanju deviza, ili se nedopušteno bavi mjenjačkim poslovima bez ugovora s ovlaštenom bankom, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom od 7.000,00 do 70.000,00 kuna.

Članak 92.

Tko se nedopušteno bavi proizvodnjom, taljenjem, preradom, kupnjom ili prodajom, zamjenom, izvozom ili uvozom **zlata iz članka 78. ovog Zakona** suprotno odredbama ovoga Zakona, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom od 7.000,00 do 70.000,00 kuna.

Članak 93.

Odgovorna osoba koja sklapanjem ugovora, organiziranjem posla ili na drugi način ostvaruje za pravnu osobu kupnju, prodaju ili pozajmljivanje deviza, posredovanje u kupnji, prodaji ili pozajmljivanju deviza, ili obavljanju mjenjačkih poslova, organizira proizvodnju, taljenje, preradu, kupnju, prodaju, zamjenu, izvoz ili uvoz **zlata iz članka 78. ovog Zakona** protivno ovom Zakonu, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina ili novčanom kaznom od 17.500,00 do 70.000,00 kuna.

Prekršaji

Članak 94.

Pravna osoba koja se protivno ovom Zakonu bavi kupnjom, prodajom ili pozajmljivanjem deviza ili posredovanjem u kupnji, prodaji ili pozajmljivanju deviza, ili obavlja mjenjačke poslove bez odobrenja Hrvatske narodne banke ili ugovora s ovlaštenom bankom kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 35.000,00 do 175.000,00 kuna.

Devize, domaća valuta i čekovi u domaćoj i stranoj valuti koji su predmet izvršenja prekršaja iz stavka 1. ovog članka oduzet će se rješenjem o prekršaju u korist proračuna Republike Hrvatske.

Predmeti iz stavka 2. ovog članka mogu se oduzeti i kad nisu vlasništvo počinitelja.

Iznimno, prekršajno tijelo u posebno opravdanim slučajevima u kojima postoje posebne okolnosti može odlučiti da se devize, domaća valuta i čekovi, što su predmet prekršaja iz stavka 2. ovoga članka, ne oduzmu ili da se oduzmu samo djelomično.

Članak 95.

Pravna osoba koja se protivno ovom Zakonu bavi proizvodnjom, taljenjem, preradom, kupnjom ili prodajom, zamjenom, izvozom ili uvozom **zlata iz članka 78. ovoga Zakona** kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 35.000,00 do 175.000,00 kuna.

Članak 96.

Pravna ili fizička osoba, te fizika osoba koja samostalnim radom obavlja djelatnost ili trgovac-pojedinac, koji kupi, proda, daje ili uzme u zajam devize, posreduje u kupnji, prodaji ili pozajmljivanju deviza suprotno ovom Zakonu kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 175,00 do 1.750,00 kuna.

Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je počinila prekršaj iz stavka 1. ovog članka, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom od 175,00 do 1.050,00 kuna.

Prelazi li vrijednost deviza koje su predmet prekršaja iz stavka 1. ovog članka vrijednost od 17.500,00 kuna, pravna ili fizička osoba, odnosno osobe iz stavka 1. ovog članka kaznit će se za prekršaj iz stavka 1. ovog članka novčanom kaznom od 1.050,00 do 17.500,00 kuna, a odgovorna osoba iz stavka 2. ovog članka, novčanom kaznom od 1.050,00 do 10.500,00 kuna.

Članak 97.

Novčanom kaznom od 1.750,00 do 17.500,00 kuna, kaznit će se za prekršaj pravna osoba, odgovorna osoba u pravnoj osobi koja je počinila prekršaj, fizička osoba, odnosno fizička osoba koja samostalnim radom obavlja djelatnost i trgovac-pojedinac ako:

1. ne poštuje uvjete i način obavljanja mjenjačkih poslova propisane od Hrvatske narodne banke (članak 16. stavak 3.)
2. izvrši ili primi plaćanje u devizama ili zlatu protivno ovom Zakonu;
3. ne obavlja platni promet s inozemstvom na način predviđen ovim Zakonom (članak 40. i 60.);
4. naplati svoje potraživanje iz inozemstva suprotno članku 44. ovog Zakona;
5. ne pribavi odgovarajuća sredstva osiguranja plaćanja u slučaju iz članka 44. stavak 1. ovog Zakona;
6. ne izvrši naplatu iz inozemstva u rokovima predviđenim ovim Zakonom (članak 47.);
7. protivno zakonu otvori račun u inozemstvu, ili se ne drži obveza sadržanih u odobrenju Hrvatske narodne banke iz članka 57. ovoga Zakona, ili po završetku poslova zbog kojih je račun u inozemstvu otvoren, ne zatvori račun i devize unese u Republiku Hrvatsku (članak 57.);
8. Hrvatskoj narodnoj banci ili nadležnom državnom tijelu ne podnese potrebna izvješća o deviznom poslovanju, te kreditnom poslovanju s inozemstvom u roku, ili to učini na način suprotan propisanom načinu podnošenja izvješća, odnosno ako ne vodi na propisani način potrebne evidencije o tom poslovanju;
9. organizacija za poštanski ili drugi promet ne postupi prema članku 77. ovog Zakona;
- 10. proizvede, proda ili kupi u Republici Hrvatskoj ili inozemstvu zlato iz članka 78. ovoga Zakona, ili tali i preradi zlato iz članka 78. ovoga Zakona suprotno odredbama ovoga Zakona.**

U teškim slučajevima prekršaja iz stavka 1. ovog članka, zbog vrijednosti predmeta prekršaja (devize, zlato, zlatnici) koja prelazi 105.000,00 kuna, što je prekršaj učinjen u povratu, ili što je učinjen na naročito opasan način, pravna ili fizička osoba, odgovorna osoba u pravnoj osobi i fizička osoba koja samostalnim radom obavlja djelatnost ili trgovac-pojedinac kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u domaćoj valuti u protuvrijednosti od najmanje 10.500,00 kuna. Ako vrijednost prekršaja prelazi 52.500,00 kuna, novčana kazna može biti izrečena u iznosu koji

odgovara vrijednosti trećine vrijednosti predmeta prekršaja iz ovog stavka. Fizička osoba, odgovorna osoba u pravnoj osobi, fizička osoba koja samostalnim radom obavlja djelatnost i trgovac-pojedinac, mogu biti kažnjeni za prekršaj novčanom kaznom u domaćoj valuti do 70.000,00 kuna.

Članak 97a.

Novčanom kaznom od najmanje 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj domaća i strana fizička osoba, domaća i strana pravna osoba, predstavnik, odgovorna osoba ili punomoćnik domaće i strane pravne osobe, obrtnik i trgovac pojedinac te fizička osoba koja samostalnim radom obavlja djelatnost ako pokuša prenijeti ili prenese preko državne granice bez prijave ovlaštenom carinskom djelatniku gotovinu i čekove u vrijednosti utvrđenoj prema odredbama članka 74a. ovoga Zakona.

Članak 98.

Novčanom kaznom od 35.000,00 do 175.000,00 kuna za prekršaj, kaznit će se banka:

1. ako obavi neku radnju deviznog poslovanja bez ili preko ovlasti dobijene od Hrvatske narodne banke (članak 61.);
2. ako izvrši nalog komitenta kojim on raspolaže devizama u zemlji ili inozemstvu, odnosno domaćom valutom u inozemstvo suprotno ovom Zakonu, ako je znala ili morala znati da je raspolaganje devizama ili domaćom valutom suprotno ovom Zakonu;
3. ako primi u polog efektivnu stranu valutu u slučajevima kada to prema odredbama ovog Zakona nije dopušteno, odnosno ako omogući podizanje strane efektivne valute protivno ovom Zakonu;
4. ako ne obavi plaćanja u inozemstvo u rokovima predviđenim u članku 50. stavak 1. i 2. ovog Zakona;
5. ako sklopi ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova s osobom koja ne ispunjava uvjete iz članka 16. stavak 3. ovog Zakona;
6. ako, kada je to ovim Zakonom predviđeno, Hrvatskoj narodnoj banci ili nadležnom državnom organu ne podnese izvješće ili dade podatke u roku, ili na propisani način;
7. ako obavlja platni promet ili vodi devizne račune i devizne štedne uloge suprotno obaveznim uputama Hrvatske narodne banke;
8. ako se ne pridržava propisane devizne pozicije iz članka 62. stavak 1. ovog Zakona ili propisanog najmanjeg iznosa deviza ili domaće valute koji se mogu držati u inozemstvu (članak 63. stavak 3.);
9. ako kod prodaje deviza pored prodajnog tečaja, utvrđenog na deviznom tržištu, naplati i posebnu naknadu (članak 17.);

U slučaju prekršaja iz stavka 1. ovog članka, novčanom kaznom od 1.750,00 do 17.500,00 kuna, kaznit će se za prekršaj i odgovorna osoba u banci.

Članak 99.

Novčanom kaznom od 175,00 do 1.750,00 kuna kaznit će se za prekršaj fizička osoba koja u putničkom prometu s inozemstvom protivno ovom Zakonu iznese ili pokuša iznijeti devize ili domaću valutu preko dopuštenog iznosa, odnosno bez odgovarajuće potvrde, ako iznošenje deviza ili domaće valute nije prijavila ovlaštenom carinskom djelatniku, ili ako unese ili pokuša unijeti domaću valutu preko dopuštenog iznosa, odnosno bez odgovarajućeg odobrenja i ako iznese ili pokuša iznijeti zlato iz članka 78. ovog Zakona.

Kaznom iz stavka 1. ovog članka, kaznit će se za prekršaj fizička osoba-putnik iz članka 75. stavak 2. ovog Zakona.

Devize i domaća valuta koji su predmet prekršaja iz stavka 1. i 2. ovog članka, oduzet će se rješenjem o prekršaju u korist Proračuna Republike Hrvatske.

Devize, domaća valuta i zlato iz članka 78. ovoga Zakona koji su predmet izvršenja prekršaja mogu se oduzeti i kad nisu vlasništvo počinitelja.

Iznimno, prekršajno tijelo u posebno opravdanim slučajevima, može odlučiti da se devize i domaća valuta koji su predmet prekršaja iz stavka 1. i 2. ovog članka, ne oduzme ili da se oduzme samo djelomično.

Članak 99a.

Gotovina i čekovi u domaćoj i stranoj valuti koji se prenose preko državne granice suprotno članku 74a. ovoga Zakona ovlašteni carinski djelatnik privremeno će uz izdavanje potvrde oduzeti, kako je to propisano za prekršajni postupak, i uz podnošenje prekršajne prijave bez odgađanja uplatiti na poseban račun Deviznog inspektorata Ministarstva financija Republike Hrvatske.

Gotovina i čekovi što su predmet prekršaja iz članka 97a. ovoga Zakona oduzet će se rješenjem o prekršaju u korist proračuna Republike Hrvatske.

Gotovina i čekovi što su predmet izvršenja prekršaja iz članka 97.a ovoga Zakona mogu se oduzeti i kad nisu vlasništvo počinitelja.

Iznimno, prekršajno tijelo u posebno opravdanim slučajevima u kojima postoje posebne olakotne okolnosti može odlučiti da se gotovina i čekovi, što su predmet prekršaja iz stavka 1. i 2. ovoga članka, ne oduzmu ili da se oduzmu samo djelomično.

Članak 100. (brisan)

Članak 101.

Efektivna strana i domaća valuta i zlato koje je predmet prekršaja iz članka 96. i 97. ovog Zakona, ili strana ili domaća valuta koja je bila predmet platnog prometa koji je rezultat prekršaja, oduzet će se u prekršajnom postupku.

Iznimno, prekršajno tijelo u lakšim slučajevima prekršaja propisanih ovim Zakonom u kojima postoje posebne olakotne okolnosti može odlučiti da se devize i domaća valuta iz stavka 1. ovog članka ne oduzme, ili da se oduzme samo djelomično.

Članak 102.

Devizni inspektorat, Financijska policija i carinsko tijelo kada obavljaju deviznu kontrolu, privremeno će, uz potvrdu, oduzeti efektivnu stranu i domaću valutu i zlato, te dokumentaciju i druge predmete kojima je izvršen prekršaj, koji su rezultat prekršaja ili koji mogu poslužiti kao dokaz u prekršajnom postupku, prema propisima koji vrijede za prekršajni postupak, te će stranu i domaću valutu odmah uplatiti na posebne račune Deviznog inspektorata Ministarstva financija, a zlato deponirati kod Hrvatske narodne banke.

Članak 103.

Devizni inspektorat može rješenjem privremeno oduzeti devize i domaću valutu koja je bila predmet platnog prometa koji je rezultat prekršaja iz članka 94. ovog Zakona, na način da ovlaštenoj banci ili organizaciji koja vodi platni promet kod koje osoba (pravna ili fizička osoba) osumnjičena da je počinila prekršaj ima račun dade nalog da devize ili domaću valutu doznači na posebne račune Deviznog inspektorata Ministarstva financija.

Članak 104.

Gonjenje za prekršaje predviđene ovim Zakonom ne može se poduzeti kada proteku tri godine od dana kada je radnja prekršaja dovršena.

Zastara nastupa u svakom slučaju kada od dana dovršenja radnje prekršaja protekne šest godina.

Na tok i prekid zastarijevanja prekršajnog gonjenja i zastaru izvršenja prekršajne kazne i mjera sigurnosti primijenjuju se odredbe Zakona o prekršajima.

GLAVA X. POSEBNE ODREDBE

Članak 105.

Radi formiranja deviznih rezervi Hrvatska narodna banka može utvrditi obvezu da ovlaštene banke prodaju devize Hrvatskoj narodnoj banci po osnovi mjenjačkih poslova banaka i ugovornih mjenjača i po osnovi otkupa deviza od domaćih i stranih fizičkih osoba.

Članak 106.

Ako se unatoč poduzetim mjerama temeljem ovog ili drugih zakona bitno naruši likvidnost u plaćanjima s inozemstvom, Vlada Republike Hrvatske poduzet će privremene mjere za uspostavljanje ravnoteže platne bilance zemlje, koje mogu trajati najduže šest mjeseci.

Članak 107.

Mjerama iz članka 106. ovog Zakona ne mogu se ograničiti plaćanja u inozemstvo po osnovi:

1. kreditnih, garantiranih i konvencijskih obveza;
2. kapitalnih ulaganja stranih osoba u Republici Hrvatskoj i
3. raspolaganja devizama stečenim prodajom robe i usluga u inozemstvo, te u slučajevima iz članka 41. i 42. ovog Zakona.

GLAVA XI. PRIJELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE

Članak 108.

Domaće osobe koje su protivno dosadašnjim propisima imale otvorene račune kod inozemnih banaka, neće se kazniti za počinjeni privredni prijestup ili prekršaj, niti će se za ta djela pokretati postupak ako u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona unesu devize u Republiku Hrvatsku ili pokrenu postupak za dobijanje odobrenja za otvaranje računa u inozemstvu u smislu članka 57. ovog Zakona.

Članak 109.

Prekršajni postupci i postupci za privredne prijestupe za djela koja su prema prijašnjim propisima bili prekršaji ili privredni prijestupi, a prema ovom Zakonu nisu određeni kao prekršaji, obustavit će se.

Postupci koji se ne obustavljaju prema stavku 1. ovoga članka dovršit će se prema propisima koji su vrijedili do dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Povrat privremeno oduzetih deviznih sredstava u postupcima koji se prema stavku 1. ovog članka obustavljaju, a koji su prekinuti Uredbom o stavljanju u prekid prekršajnog postupka u predmetima po propisima o deviznom poslovanju koje je preuzela Republika Hrvatska, riješit će se posebnim propisom nakon dovršetka postupka utvrđivanja međusobnih prava i obveza Republike Hrvatske u odnosu na ostale republike bivše SFRJ i u odnosu na bivšu Federaciju.

Članak 110.

Domaće osobe koje su do dana stupanja na snagu ovog Zakona sklopili ugovore o dugoročnoj proizvodnoj kooperaciji dužne su u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona zatražiti od Hrvatske narodne banke odobrenje prema članku 46. ovog Zakona.

Članak 111.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje vrijediti Zakon o deviznom poslovanju (Narodne novine 53/91), Uredba o uvjetima i načinu održavanja likvidnosti u plaćanju prema inozemstvu (Narodne novine, 59/93), članak 57. Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su određene novčane kazne za privredne prijestupe i prekršaje (Narodne novine 26/93) i Uredba o platnom prometu s drugim republikama (Narodne novine, 71/91).

Na devizne depozite uređene Uredbom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 58/93), odredbe ovoga Zakona primjenjuju se u dijelu koje nisu suprotne ograničenjima propisanim tom Uredbom.

Članak 112.

Hrvatska narodna banka i Ministarstvo financija Republike Hrvatske donijet će, kada je to ovim Zakonom predviđeno, potrebne provedbene propise u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Do donošenja novih podzakonskih propisa, primjenjivat će se provedbeni propisi koji su vrijedili do dana stupanja na snagu ovog Zakona, ako nisu u suprotnosti s ovim Zakonom.

Provedbeni propisi koji su vrijedili do dana stupanja na snagu ovog Zakona, a koje ovaj Zakon ne predviđa, ili koji su u suprotnosti s njim, prestaju vrijediti danom stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 113.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u "Narodnim novinama".